

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

C. kr. druga državna gimnazija v Ljubljani.

K nemškimi polkom nemške častnike je zahteval v svojem proračunskem govoru nemški poslanec dr. Stözl, češ da le k nemškemu častniku ima nemški vojak zupanje. Znanе so nemške zahteve po nemških uradnikih za nemške kraje, po nemških učiteljih za nemške učence, po nemških sodnikih za nemške tatove in ubijalce itd. Kaj pa mi Slovenci? Ali imamo mi vse to? Ne, nimamo še.

Po naših uradih se šopirijo nemški uradniki, ki mnogokrat niti slovenski ne znajo, našim vojakom zapovedujejo častniki, katerim so mnogokrat svinja, baraba in druge psovke edine znane slovenske besede. Kaj šele v šolstvu!

Slovenski dijaki v Trstu, Gorici, Beljaku, Celovcu, Mariboru, Ptuj in Celju so na milost in nemilost izdani nemškimi profesorji takšne vrste kakor so Vsenemec Angerer v Celovcu, Proft in Lex v Celju, katerim že sama slovenska beseda na ovitku knjige povzroči krče v možganih in jim zadostuje, da brez usmiljenja preganjajo slovenskega dijaka. Da se to dogaja v deželah, kjer smo Slovenci v manjšini, to se nam Slovincem zdi skoro samo ob sebi umevno. Da, mi smo tako zasluženi, da nam niti ne zavre kri, ko se take stvari godijo celo v Ljubljani, v središču Slovenije, v čisto slovenski kranjski deželi.

Nočemo tukaj pogrevati znane afere Profta, ki je hotel postati ravnatelj prvega učnega zavoda v slovenski deželi, ne da bi znal slovenski, le zato, ker je tam 100 nemških dijakov, katerih niti polovica ne spada v deželo, ampak so večinoma sinovi priseljenih nemških uradnikov, katerih bi tudi ne bilo tukaj, če bi se mi zavdali svojih pravic. Nečemo opisovati križevga pota slovenskih dijakov na tukajšnji realki, kjer Binder, Belar, Schrautzer in drugi tako gospodarijo, da tvorijo slovenski dijaki v najvišjih razredih komaj tretjino celega razreda. dočim je v prvih razredih dve tretjini Slovencev. Poglejmo le takozvano slovensko, t. j. c. kr. drugo državno gimnazijo tukaj!

Na tem zavodu sta med 348 dijakov samo 2 Nemci in še na nemštvo teh dveh nikdo ne bi upal prisegati. In vendar je celo na tej izključno slovenski gimnaziji nemški profesor dr. Jauker. Mož je seveda bil imenovan

brez razpisa. Toda, kolikor nam je znano, se takrat ni oglasil noben slovenski član deželnega šolskega sveta zoper to nepostavnost.

Slovenski ravnatelj slovenskega zavoda ni imel toliko močnatosti, da bi odklonil to za njegov zavod popolnoma neporabno učno moč. Deželni šolski nadzornik za srednje šole tudi molči k temu podagoškemu škandalu.

G. deželni šolski nadzornik in g. ravnatelj Wiesenthaler, ali so vama znani temeljni pedagoški principi, da učitelj poznaj jezik, v katerem naj poučuje, da bodi usposobljen za predmet, katerega naj predava? Če so vama znani ti principi, kako se potem strinja z vajino vestjo, kako se soglašata z vajino uradniško prisego, da trpita to nezakonitost in jo celo podpirata? Gospod prof. Jauker ni usposobljen za slovenski učni jezik, na gimnaziji pa je le 13 zgodovinskih ur v višjih razredih z nemškim učnim jezikom, torej prof. Jauker ne spada na ta zavod.

Namesto pa, da bi g. ravnatelj odklonil nerabnega profesorja, mu daje nemščino v najvišjih dveh razredih, čeravno profesor Jauker za nemščino niti za nižje razrede ni usposobljen, in čeravno sta na zavodu dva profesorja, ki imata strokovne študije in eden od njih tudi usposobljenost za nemščino kot predmet.

G. deželni šolski nadzornik pa odobruje to nezakonito razdelitev predmetov. Čemu se potem zahtevajo dolgotrajne študije in težavni izpiti od profsorskih kandidatov, če nemški profesor lahko poučuje v najvišjih razredih predmet, katerega nikdar ni več študiral kakor ga študira vsak gimnazijec? Dalje, kako pridejo slovenski profesorji, ki so usposobljeni za dva učna jezika — in usposobljenost za nemški učni jezik si morajo krvavo zaslužiti pri nemških eksaminatorjih! — kako pridejo ti do tega, da nemški kolega z nezadostno kvalifikacijo poučuje ravno v najvišjih razredih, kjer je majhno število dijakov in delo vsled tega lažje. starejši slovenski profesorji pa se ubijajo v prenapoljenih nižjih razredih?

Kako naj uspešno poučuje profesor, ki ne ljubi svojih dijakov, ampak zaničuje vse, kar je slovenskega? Kako se naj pri zgodovini in domoznastvu ozira na domače razmere, katerih ne pozna, ker je tujec? Kako naj vzbuja v mladih srcih ljubezen do domovine in druga etična čuvstva, če so mu sreča dijakov zaprta?

Vodilni možje slovenskega šolstva, ali ste si že kdaj odgovorili na ta vprašanja? Kako naj deluje takšen profesor skupno s starši učencev, kako jim naj daje navodila in nasvete, če je za vsa slovenska vprašanja nemec, ker je Nemec? Slovenski starši, vi imate pravico vprašati profesorja svojih sinov o njihovem vedenju in učenju ter se posvetovati s profesorjem o napredku vaših otrok. Zakaj trpite profesorja, s katerim se ne morete posvetovati, ker vi ne razumete njega, on pa ne vas? Slovenski starši, vi imate zakonito zajamčeno pravico, izrabite jo in zahtevajte neustrašeno in neumorno: Slovenske učitelje in profesorje za slovenske dijake!

Slavnost o blagoslovljenju temeljnega kamna za Narodno šolo v Št. Jakobu v Rožu.

Udeležba na slavnosti je bila velikanska. Iz vseh slovenskih pokrajin prihiteli so zavedni Slovenci in Slovenke, da se vesele z našimi koroškimi brati, da jim dokažejo svoje najsrčneje priznanje na njihovem heroičnem boju in trudapolnem, a uspešnem narodnem delu, da jim podprejo pogum in up v boljše bodočnost s svojim prisostvovanjem, ki naj dokazuje, da niso zapuščeni na meji slovenski v krutem boju za svoje pravice, za svoj obstanek. Častno so bili zastopani Gorenjci in Gorenjke, mnogo od njih v pristnih narodnih nošah. Tudi iz drugih kranjskih pokrajin prišlo jih je mnogo. Veliko udeležnikov je bilo iz Trsta in Goričani so se odlikovali po velikem številu in po izbornih pevcih. Tudi iz sosednje Štajerske je prišlo nekaj rojakov. Korošci pa so prihiteli iz vseh onih najbolj izpostavljenih postojank slovenske narodnosti, iz onih krajev, kjer Slovenec ne doživi niti ene prijetne urice, kjer je vedno izpostavljen sramotnemu in zaničevanju svojega jezika in svoje narodnosti, kjer trpi neznošno pod nasilno, brezobzirno, surovo in barbarsko nemško "kulturo". Prihiteli so vsi prvoborniki proti krivici in nasilstvu, prihiteli so slaviti prvi veseli dan cele slovenske Koroške, prišli so se veseliti prvega velikega uspeha slovenske misli na Koroškem, ki je z vso gotovostjo začetek nove dobe.

LISTEK.

Vsesokolski zlet v Pragi.

Na pozdrav staroste Češke Obce Sokolske so odgovarjali zastopniki navzočih narodnostij in združenj. Prvi je govoril g. I. N. Cuperus, predsednik odbora Zvez evropskih telovadnih društev, zahvaljujoč starosto dr. Scheinerja na srčnem vzprejemu ter izražajoč svoje občudovanje rasti češkega Sokolstva, ki zamore biti za zgled flamskemu narodu. Narodni divadlo praško, v katerem je slusal delo Smetanovo, ga je prepričalo, da so Čehi tudi v umetnosti dospeli do visoke popolnosti.

Delegat Unije francoskih gimnastov g. Christman izraža svojo radost, da je prišel med Čeha. Ime Sokol je danes v Franciji vsepovsod znano in ni je večje slavnosti gimnastov, da bi bila brez čeških Sokolov. Pridhod gimnastov znači novo okrepljenje prijateljskih stikov in vzajemnega bratstva.

Pevski zbor zapoje marsjelezo, himno francoskih republikanov.

Poslanec francoskega parlamenta dr. L. A. u. c. h. a. u. d. prinaša pozdrave imenom Francoske in imenom gimnastov, ne samo teh, ki so prišli, ampak onih tisočev v

Francoski. Čehi so Francoze na vsem potu od meje kraljestva do glavnega mesta srčno pozdravljali, bil je to pozdrav naroda narodu, in ne samo vzprejem oficijelne deputacije. Bil je navzoč že pri marsikakem vzprejemu, ali takega, kakor so jim ga pripravili v Pragi in na češki zemlji sploh, doslej še ni doživel. Od vasi do vasi, od mesta do mesta se je stopnjevalo navdušenje. Kliče: „at' žije český národ!“

Predsednik župe Seinske v Parizu, g. L e r o y, kaže na večkratne obiske Sokolske v Parizu in na Francoskem sploh z občudovanjem gleda razvoj češkega Sokolstva ter spoznava, da se uresničuje geslo „co Čech, to Sokol.“

Zastopnik luksemburških gimnastov, gosp. B a u e r, pravi, da so njegovi gimnasti prišli, da bi se pobratili s češkim Sokolstvom in da bi bili prisotni lepim njegovim slavnostim, ki so spričevalo za njegov razvoj in zmagoviti postop njegov tako v lastnem narodu kakor med vsemi z njim sprijateljimi narodi.

Zastopnik angleških telovadnih društev, g. Sully, pozdravlja zlet kot novi uspeh telovadskih stremiljenj ter misli narodne in sokolske. Imel je priliko, živeti nekaj časa med Čehi ter zna nekoliko češki. Ob burnem navdušenju izpregovori nekoliko čeških stavkov, izmed katerih jo našlo najtoplejši odziv geslo: „Já jsem Čech, a kdo je vie! Sláva české Praze!“

Po tem pozdravu zapoje pevski zbor angleško himno: „God save the King“.

Tajnik državnega sveta črnogorskega, gosp. M a t a n o v i ć, omenja slavni dnij češke zgodovine od Svatopluka do Žižke ter poveljuje sokolskega duha, v katerem je oživelo junaštvo češkega naroda. Z bratskim pozdravom črnogorskih Srbov kliče češkemu Sokolstvu „Na zdar!“

Pevski zbor zapoje srbsko himno: „Onam, onamo, za brda ona . . .!“

Župan mesta Belgrada g. Glavinic se dotika gesla „v zdravem telesu zdrav duh“ Bodočnost gre Slovanstvu, toda mora postopati složno in tak složni postop učni Sokolstvo. Poslali so ga bratje da prinese pozdrave kraljevega Belgrada in celega srbskega naroda.

Tajnik Hrvatskega Sokolskega Saveza dr. M a z z u r a pravi, da so Slovani del jednega telesa, spaja jih skupna ljubezen do naroda in ljubezen sokolska.

Tudi pri Slovincih že udomaćena „Lijepa naša domovina“ je sledila temu govoru.

Ivan Kafsizov iz Varne, predsednik zveze „bolgarskih junakov“ sporoča, da misel sokolska princa na Balkan čim najuspešnejše. Sokolstvo je temelj slovenski organizaciji, v njem leži bodočnost Slovanstva.

Uspeh je tem veselejši in tem zadovoljnejši, ker so ga dosegli naši koroški bratje s svojim lastnim delom, skoro izključno po svoji lastni požrtvovalnosti. Bil je to uspeh samoobrambe, uspeh samopomoči! To je najboljši dokaz za moč slovenskega življa v najneugodnejših razmerah. Po dokončani slavnostni maši je pozdravil došle goste v iskrenih besedah prvi delavec izmed koroških Slovencev, neustrašeni bojevnik proti krivici, jekleno značajni narodnjak šentjakovski župnik Rožun, ki je ta dan zrl z zadoščenjem na sad svojega neumornega, dolgoletnega, nad vse požrtvovalnega dela. Za njim je govoril prošt Einspieler, razvijal pomen šole sploh v verskem oziru. Nato je blagoslovil temeljni kamen in položil v posebno zato izdobljeno votlino v njem steklenico, v kateri je bil rokopis z zgodovino zatiranih in tlačanih koroških Slovencev: „Pozni rodovi bodo morda enkrat našli ta rokopis, in iz njega spoznali vso krivico, ki so jo morali trpeti koroški Slovenci“.

Kot tretji govornik nastopil je koroški državno-zbornski poslanec Grafenauer. Temeljito poznavalec koroških razmer obrazloži v domačih a jedrnatih besedah sedanji tužni položaj koroških Slovencev, razodene pa tudi njihovo povsod se pojavljajoče, narodno gibanje, kot up v boljšo bodočnost. Govori potem o pomenu šole za obstanek in napredek Slovenstva v izpostavljenih krajih. Po njegovih besedah zagrmela je iz tisočih grl mogočna slovenska bojna himna „Hej Slovani“, in se je razlegala po krasni Rožni dolini. Popoldanska veselica je nad vse sijajno uspela. Došlo je še nebroj novih gostov s Kranjskega in Goriškega. Našli so se znanci in prijatelji iz vseh slovenskih pokrajin, vsi polni veselja in najboljših upov za slovensko prihodnost. Vrli koroški narodnjaki niso pričakovali toliko gostov; v senčnatem čitalniškem vrtu nedostajalo je prostora. Tem večje veselje in tem večje zadoščenje jih je navdajalo. Bila je krasna slika polna življenja, polna najlepših barv: Ziljanke, Rožanke, Gorenjke in Gorenjci v krasnih narodnih nošah. Nastopil je star Slovenec v prekrasni, pristni koroški noši iz 18. stoletja.

Nad vse lepa je bila fotografična skupina vseh raznobojnih, šarenih, živih in veselih bitij: živa slika življenja vseh Slovencev. Krasne narodne pesmi so se razlegale po vrtu, pevec iz Gorice, Kranja, Ljubljane in iz Roža so izpolnili popolnoma svojo nalogo. Narodnega navdušenja polni govori so se čuli. Župnik Rožun pridobil si je s svojo krepko, narodno zavedno in pogumno besedo priznanje in prijateljstvo vseh navzočih mož.

Večina gostov odšla je proti večeru. Spremljali so jih domačini. Na kolodvoru v Podroščici so se pred slovesom še enkrat zbrali na prostem pred peronom, vsi navzoči bratje iz vseh slovenskih pokrajin, Korošci na eni strani napolnjeni z novim upom in novim pogumom za težek boj, vsi drugi Slovenci s trdno voljo, da ne bodo odrekli nikdar svoje pomoči najbolj zatiranim bratom. „Hej Slovani“ in „Kje dom je moj“ iz stoterih grl sta se čula za slovo in sta dokazala glasno Nemcem poskritim po varnih zavetiščih, da se je tudi mirni značaj Slovencev spremenil in da smo pripravljene na neizprosno boj do zmage!

Politični pregled.

Parlament.

Prvo branje proračuna je končano. Zanimanja splošno ni bilo in se se niti vsi poslanci udeleževali niso. Glavnim pro-govornikom za proračun je bil izvoljen svobodni socialc Stark, kontra-govornikom pa Tresić-Pavičić, ki je vlado ostro kritiziral.

„Šumi Marica okrvavela“ je zaigrala godba in je pelo vse navzoče občinstvo.

Ravnatelj ruskega gimnazija v Jalti gosp. Gotlib govori imenom ruske študentske mladine. Ona je prišla naravnost učiti se do mesta, kjer vsak kamen govori o bogati zgodovini. Tu je bilo v srednjem veku otvoreno prvo vseučilišče in narod češki je večkrat igral prvo vlogo v Evropi. Tudi v teh dneh se zamore mladina ruska mnogo učiti v Pragi. Gleda na narod poln velikega patriotizma. Patriotizem spaja z delom, ljubeznijo, udanost do naroda. Rusko študentstvo mnogo odnese iz Prage.

Velicastni akordi ruske himne „Bože carja brani“ še done po dvorani, ko nastopi rusinski (ukrajinski) državni poslanec Krilovskij, ki je prišel spoznavat češko življenje, kajti malo je narodov med Slovani, ki bi tako radovoljni in radi podajali roko v pomoč bratom Slovanom. Češki narod je demokratičen in zvojeval je mnogo težkih bojev. Zato bo vedno imel zmisel za naše boje. Mora nam biti vzor in dal Bog, da bi se v skupnem parlamentu vedno našli ter si podali roko. Bode to za oba zdravo.

Nato predstavi dr. Scheiner starosto Slovenske Sokolske Zveze dr. Ravniharja, ki ga občinstvo simpatično pozdravi in ki imenom slovenskega Sokolstva govori tako nekako:

Glede drugega branja se bodo vršila še posvetovanja med raznimi načelniki klubov.

Vloženih je bilo tudi nekaj predlogov in interpelacij. Zbornica ne more do sedaj zaznamovati še nikakega posebnega uspeha, ker je delovanje zelo zaviralo jezikovno vprašanje.

Za sedaj se je sicer doseglo sporazumljenje med Čehi in vlado glede poslovnega jezika, vendar Čehi težko da bi se zadovoljili za vedno z vladno predlogo, ker smatrajo sedanji popust že za poraz. Zato je tudi mesto ministra-rojaka dr. Pačaka jako omajauo, ker se je premalo zavzemal za narodne pravice.

Glavno delo zbornice pripade torej še-le jesenskemu zasedanju. Sedanja zbornična sezona se zaključi skoro gotovo prihodnji teden.

Nagodbena pogajanja.

Pogajanja med Avstrijo in Ogrsko so v jako dobrem tiru in lahko se trdi, da bodo kmalu končana. Že sedaj so rešena vsa važnejša vprašanja in vse glavnejše točke. Sporazumljenja je treba le še pri posameznih malenkostnih točkah, katere se pa, kakor vlada upa, rešijo tudi povoljno in brez težkoč. Ker je torej razmerje v glavnih obrisih že razrešeno, bodo daljše določbe odvisne edino od izjav obeh ministrov.

Med še nerazrešena vprašanja spada predvsem surtaksa v zvezi z vprašanjem o bruseljski sladkorni konvenciji. Vendar upata obe vladi, da se to vprašanje reši ugodno in da se na občo željo davek na sladkor zniža. Glede užitninskega davka se je v glavnih točkah že doseglo sporazumljenje. Detaljne točke je treba rešiti le še glede davka na špirit, kar pa ne bo delalo velikih težkoč.

Z železničnimi tarifi, o katerih se je dolgo obravnavalo, se vladi strinjata. Glede državnega dolga, ki proizvoduje vedno glavno težkočo razprave in sporazuma, se je doseglo dosedaj sporazumljenje v toliko, da je ugoden zaključek zagotovljen.

O carini in trgovini se deloma še razpravlja, istotako tudi v bančnem vprašanju.

Vobče so torej dosedanja pogajanja ugodna in politični krogi upajo, da se zaključijo v jeseni v zadovoljstvo obeh polovic.

Podaljšanje trozveze.

Zveza med Avstro-Ogrsko in Italijo se je sklenila leta 1902. za dobo šestih let t. j. do leta 1908. Ker pa nobena država daljše zveze ni odpovedala, ostane v veljavi še za nadaljnih šest let. Ker velja ista obveznost tudi za Nemčijo, ostane trozveza med Avstro-Ogrsko, Italijo in Nemčijo v veljavi do leta 1914.

Senzačna vest.

Kakor trdi „Pester Lloyd“, si je hrvatsko-madžarski spor izmislil dr. Lueger. In sicer se je to dogodilo tako-le: Izdajatelj lista „Gross Oesterreich“, g. Schwenhagen, je posredoval med dr. Frankom, voditeljem čiste stranke prava in dr. Luegerjem. To posredovanje je vedlo k skupni seji, v kateri se je sprejel načrt, da naj hrvatsko-slavonski in dalmatinski deželni zbor sklene resolucijo, da se Hrvatsko odtrga od Ogrske in da se spoji Hrvatsko-Slavonsko in Dalmacija pod skupno avstrijsko vlado. Krščansko-socialna stranka pa prevzame nalogo dobiti za to novo idejo potrebno večino v avstrijskem parlamentu. V zadnji konferenci v Zagrebu, katere so se udeležili tudi avstrijski poslanci, je bil ta načrt navdušeno sprejet. Zato se hoče torej hrvatska opozicija odtrgati od Ogrske in se pridružiti Avstriji.

Tej izjavi ni pripisovati nikakršnega pomena. Je to pač dober izgovor o novem hrvatskoogrskem konfliktu.

„Tudi narod slovenski je poslal svoje zastopnike, svoje sokolstvo, da izkaže čast in spoštovanje narodu češkemu na onem mestu, koder je vznikla ideja sokolska. Čast in spoštovanje, in pa zahvalo moramo izrekati velikemu narodu na slovanskem severu.“

Bili smo Slovenci prvi za Čehi — z nekakim ponosom poudarjam to — ki smo dobili l. 1862. svojega „Južnega Sokola“ v belo Ljubljano.

Ideja sokolska je misel sistematičnega, vztrajnega, podrobnega dela za narod svoj. Kaj mi koristi še tako slavna preteklost ako pa želim v nedelavnosti. Kaj bi pomenjale besede našega Prešerna „največ sveta otrokom sliši Slave“, ako so pa ti otroci brezbržni in leni. Kaj bi koristila narodu češkemu njegova slavna zgodovina, kaj bi mu koristili njegovi Žižki, Prokopi njegovi Palackiji in Vrhlickiji, in tudi vse njegovo državno pravo bi bil le slab popir, ako bi ga ne dvigala njegova neumorna delavnost in žilavost. Nasprotno pa je to dokaz, da se tudi mali narodi, pa naj ne imajo nobene sijajne preteklosti, lahko dvignejo z delom.

In če ima misel sokolska že vsled tega svoj veliki pomen, da zahteva sodelovanje vseh stanov in slojev enega naroda, da ne pozna privilegijev in predprav, da je demokratična v pravem pomenu besede, da je torej najboljšo sredstvo, da demokratizuje narod in da jo je prav vsled tega imenovati napredno v najboljšem pomenu

Hrvatska.

Hrvatsko-srbska koalicija je izdala manifest na narod; v njem je za nadaljni razvoj važno dvoje: prvič koalicija ostane trdno skupaj in se spušča v nove grupacije strank, nadalje: koalicija hoče jeseni v zajedniškem saboru dalje obstruirati. Tega zadnjega sklepa ne odobrava velik del političarjev; nastal je pač osobito radi tega, ker je prvi sabor odgođen in zato delegacija formalno ne more položiti svojih mandatov za Pšto, nadalje, ker formalno popoln eksodus iz peštanskega sabora ni mogoč, dokler sedita v njem izdajski minister proti Hrvatski Josipović in istotako izdajski škof Drohobecki.

No, Drohobeckemu „fučkajo“ že posledice njegovega držanja okoli doma: zakaj zadnje mu je njegova rezidenca, prej ultra-madžaronsko mesto Križevci priredilo veliko demonstracijo ter mu pobila okna. Koalicija sama, ki se ji je po svoji zmijsko sladki potuhnjenosti znal vtihotapiti in ki ga je bila sprejela radi njegovega znanja mađž. jezika, ga je izključila iz svoje srede. To je tisti mož, ki je ob 13. uri še toliko kramaril z raznimi mirovnimi formulami — to je kompromisnik.

Starčevićcem se mora priznati, da sedaj v teh velekritičnih časih ne netijo srbsko-hrvatskih nasprotstev; zakaj s tem bi edino in zelo poslužili za Mađžare, ki komaj čakajo, da bi počila sloga me Hrvati in Srbi.

„Pester Lloyd“ je prinesel z Dunaja dopis, kjer se natančneje poroča o „veliko avstrijskih“ načrtih, ki sta jih baje kovala vodja Starčevićancev dr. Frank in dunajski župan dr. Lueger. Oba ta političarja tako na splošno dementujeta tozadevne vesti.

Zadnje nedeljo je bilo zopet več skupščin po Hrvatski; v Belovaru je počel odstopivši šef za uk in bogočastje dr. Milan Boje (z njim je bil prof. Šurmin), v Glini Supilo (z njim Srba Pribričević in Budisavljević ter Hrvat Mažuranić) v Plaškem predsednik sabora Medaković (s Hrvatom Lorkovićem), v Ogulinu pa bivši podban Vladimir pl. Nikolić, ki je med drugim dejal:

„Vlada je ustvarila zakon o čistosti volitev. Tudi naši činovniki so svobodni, da glasujejo svobodno. Ja vas mogu uvjeriti, da naša stvar dobro stoji.“

V Jastrebarskem pa dr. Bauer, v Vrbanji prof. Purčić, v Vinkovih pa Starčevićanci s Kršnjavijem. Na vseh skupščinah koalicije se je posebno poudarjala potreba popolne edinosti Hrvatov in Srbov — zakaj tu hoče leči neprijatelj kukavičje jajce!

Akademski mladina javi iz raznih krajev svoje simpatije.

Tudi slovenske skupščine bi morale pokazati naše simpatije za težki boj Hrvatov; zakaj Hrvatska je kristal, ki se ob njem snuje federativna tvorba avtonomije.

Ährenthal in Tittoni.

Minister zunanjih zadev baron Ährenthal je obiskal svojega italijanskega kolega Tittonija v njegovem bivališču Desio. Namen njegovega potovanja je ureditev zunanje avstrijske politike z ozirom na Italijo in Balkan. Odkar je prejšnji zunanji minister Goluhowski tako nesrečno zavozil avstrijsko politiko posebno na Balkanu in v Italiji, je Avstrija vedno nazadovala, Italija pa napredovala na njen račun.

Italija si je v kljub pogodbi z l. 1902. glede Albanije, ki določa status quo, pridobila velikanskega vpliva na Balkanu in v Albaniji še posebno. Pridobila si je prijateljstvo Črne gore in ostalih držav na balkanskem polotoku. Posebno je njen uspeh na gospodarskem polju proti Avstriji naravnost velikanski. Prevzela je tobačni monopol,

besede; koliko večja se nam še vidi ideja sokolska vsled tega, ker je edini činitelj, ki je postal skupen vsemu slovanstvu, vsem narodom slovanskim. In danes ga že ni naroda slovanskega, ki bi ne bil vzprejel misli sokolske za svojo.

Sokolska misel je ona realna vez, ki danes spaja vse slovanstvo, edino upravičena, da se spominjamo, kedar govorimo o slovanski vzajemnosti. Kajti slovanska vzajemnost ne more biti nič drugega kakor vzajemnost kulturnega dela z vsemi narodi slovanskimi; a slovansko sokolstvo je danes predbojevnik za tako kulturno delo.

In če kot Slovenec nazdravljam narodu češkemu ter ga zahvaljujem, da je tudi nam dal misel sokolsko, tedaj je to toliko kakor če rečemo: narod češki je nositelj slovanske misli v druge narode. Čisto gotovo pa je, če bi ne bilo naroda češkega kot predstavitelja slovanstva v tej stari Avstriji, pa bi tudi Slovencev že ne bilo. Zategadelj pa mi verjemite, da kličem prav iz dna svoje duše, iz dna hvaležnega srca slovenskega, ako kliknem: nazdar narodu češkemu, nazdar nositelju ideje slovanske!

Viharno odobravanje je sledilo tem besedam, dr. Scheiner pristopi, objame in poljubi govornika, pevski zbor pa zapoje „Naprej zastava Slave“.

gradi pristanišče v Antivaru, zdržuje italijanske ljudske in trgovske šole v Albaniji, podpira materialno albanskega pretendenta Skander-Beyja in dela na vse mogoče načine, da utrdi gospodarsko premoč Italije na Balkanu.

Poset Ährenthala ima torej pred vsem namen, da se Avstrija in Italija sporazumeta glede Balkana in albanskega vprašanja sploh, katero je Goluhowski tako zavezil. Posebno Avstriji je veliko ležeče na tem, da se zadeva še enkrat uredi.

Tudi o macedonskem vprašanju, o irridentovskem gibanju in o novi pomorski trozvezi se ima temeljito razpravljati in določiti stališče obeh držav. Temu oficialnemu obisku se pripisuje, da se avstro-italijanski odnosi zdaj boljše in pride naša zunanja politika v boljši tir.

Macedonsko vprašanje.

Angleški državni podtajnik, Sir E. Grey je sprejel deputacijo, v kateri je bil nadškof Canterbury in mnogo parlamentarcev. Nadškof je omenjal v nagovoru odgovornost Anglije, katero je prevzela s tem, da se je vmešavala v macedonske zadeve. Nato je deputaciji odgovarjal Grey in dejal, da je sicer položaj v Macedoniji vedno isti kakor pred leti; ker pa je Turčija zvišala carino, upa, da dobi tako dosti denarnih sredstev, da izvede vendar enkrat reforme. Dalje je še govoril o pomnožitvi orožništva, o zvišanju carine in njenih posledicah in o finančnem položaju Turške, ki se je znatno zboljšal. Vendar je življenska varnost še vedno tako slaba ko prej, ker uprizarjajo med sabo tekmujoči krščanski narodi vedno in vedno umore in poboje. To vničujoče tekmovalstvo je povzročila neopravičena ideja, da bo posredovanje vlad privedlo k avtonomiji ali pa, da se avtonomija odtrga od Turčije. Ako bi se vstake čete le še pojavljale in bi sosednje države ne skušale v domačih deželah zatreti tvoreče se čete, mogle bi zgubiti zaupanje in simpatije vevlastij.

Govornik je končno še opozarjal na potrebo uničenja vstavev in izvršitve sodne reforme. Vlada pa naj skuša vplivati na to, da se bodo vse vevlasti zavzemale za macedonske zadeve.

Rusko-narodna stranka.

Poslanec dr. Hlibovicki se je izrazil o razvoju in stališču rusko-narodne stranke poročevalcu „Českého slova“ približno tako-le: Že Marija Terezija je revindikovala vzhodno Galicijo kot „Russia rubra“ — Budečo Rusijo za avstrijsko monarhijo — in tako je bila tudi vzhodna Galicija do štiridesetih let XIX. stoletja nazivana v vseh državnih zadevah in istotako se je imenovalo tudi ljudstvo — za Rusje. Šele gališki namestnik, grof Perger, je opozoril Dunaj na „rusko nevarnost“, kakor tudi grof Stadion, od katerega pohaja naziv „rusinski“, ki je vzet iz rimsko-latinske terminologije. Tudi je Stadion grozil l. 1848. rusko-narodnim društvom, da ne smejo računati na nikakršno vladno podporo, ako se ne bodo v bodoče nazivali „Rusine“. Na tak način novostvorjene Rusine je potem vlada v resnici vedno podpirala, ruske nacionalce pa zatirala. — Ta stranka trdi, da tvori malorusko pleme v vzhodni Galiciji skupno z belo- in velkoruskimi plemeni etnografično-kulturno celoto, t. j. en ruski narod. Ta stranka je vzrasla iz prepričanja širokih ljudskih vrst, da pripada k velikemu ruskemu narodu. Inteligenti v vzhodni Galiciji se poslužujejo vedno ruskega jezika, v katerem so pisali Malorusi kakor: Gogol, Čehov, Korolenko, Kostomarov i. dr. V ruskem jeziku se dela še v vseh strokah, posebno je pomembna „Galicke ruskaja Matica“, ki izdaja znanstvene in leposlovne spise. Ti stranki se je posrečilo kljub izjemnim določbam novega volilnega reda vendar poslati 5 poslancev v državni zbor, ki so dobili nad 181.000 glasov. Mnogi časopisi označujejo ruske nacionalce kot caro- in pravoslavofile. To je naravnost neresnica. Posebno mlajša generacija zavzema neprijateljsko stališče proti ruski samovladi in proti reakcionarskim življenjem — se prizadevajo osvoboditi probujajoči se ruski

Za srbske Sokole govori profesor dr. Rašič iz Beograda rekoč, da govorimo vsak svojim jezikom, vendar se razumemo. Pri Vas se učimo, kako se dela za domovino. Govornik vabi za l. 1908. češke Sokole k petindvajsetletnici srbskega Sokola v Beogradu.

Ko govori še zastopnik ameriških čeških Sokolov g. Fryš, zaključil lep večer podpredsednik slavnostnega odbora g. dr. Novotny želeč, da bi se Slovani vedno našli tako, kakor so se znašli danes. Lepo bi bilo to za Slovanstvo in bilo bi prvo na svetu.

Proti polnoči je že šla ura, ko je minul pozdravni večer. Razen inozemskih gostov so govorniki nastopali po abecednem redu po začetnici imena dotične narodnosti. Pripomniti je, da se večer ni vršil ob „pognjenih mizah“, torej brez alkohola. Pač pa smo se po večeru nekoliko okrepčali na krasno razsvetljenem vrtu, kjer je bilo polno življenja in kjer je igralo več godb. Toda kmalu nas je zvala ura počitka, ki smo ga bili že potrebni. Sokolov si ob tej uri le še malo videl. Vsi so že odšli na svoje dome kakor so jim ukazovala navodila. Lep zglede samosvoje discipline! (Sled.)

narod in varovati princip popolne svobode vere in prepričanja.

Narodni praznik na Francoskem.

Spominski dan velike revolucije je na Francoskem pravi narodni praznik. Po celi državi se vrše ta dan slavnosti, ki proslavljajo rešilni dan. Tega dne je pregledal tudi predsednik republike Falieres svoje vojaštvo, ki se je zbralo na slavnostnem prostoru Longchamps. O vojaštvu se je predsednik izrazil jako zadovoljno in je zato dal oficirjem na čast velik diner, katerega se je udeležil med drugimi tudi ministrski predsednik Clemenceau. Splošno je potekel celi dan mirno po vsi Franciji, le pri povratku predsednikovem se je pripetil mal atentat. Neki mornar je namreč streljal iz revolverja, kakor se je izjavil le zato, da bi obrnil nase pozornost. Ranjen ni bil nihče. Razen tega je bila tudi mala skupina socialnih demokratov aretovana zato, ker le klicala: Živio 17. polk. (Ta polk se je namreč uprl in ni hotel streljati na uporne vinogradnike na jugu.)

In nele v Franciji tudi v kolonijah so obhajali svečano ta dan.

Francoski delegati na mirovni konferenci v Haagu so priredili istega dne veliko večerno zabavo, katere se je udeležilo nad 500 najodličnejših gostov.

Dnevne vesti

a) domače.

— Veliko laži je skušal „Slov. Nar.“ zopet natvezti slovenski javnosti. V sobotni številki se je zaletel v dr. Ravniharja kot starosta „Slovenske Sokolske Zveze“. Nismo sicer kompetentni, da branimo dr. Ravniharja v tej njegovi lastnosti, ali ker vpleta „čestiti“ naš nasprotnik v ta napad tudi našo stranko in pa da pribijemo dejstvo, s kakšnimi nepoštenimi in podlimi sredstvi se bojuje „prvi“ slovenski dnevnik, dolžni smo mu nekoliko vrstic odgovora. „Slov. Narod“ trdi, da je začel dr. Ravnihar spletkariti med Sokoli, da zlorablja kot starosta „Sokolske Zveze“ svoje stališče v sokolski zvezi za to, da lovi med Sokoli pristašev za „Gospodarsko Stranko“; da je začel javno na nedopusten način demonstrirati zoper napredno stranko. „Slov. Narod“ skuša to dokazati s trditvijo, češ, da je dr. Ravnihar v Taboru, kjer je slovenski sokolski vlak vzprejel ondotni župan, na opombo taborskega župana, da je „uro poprej imel čast pozdraviti ljubljanskega župana“, taborskemu županu demonstrativno pokazal hrbet, tako da se je baje vse spogledalo, vse čudilo, ker da je vsakdo zapazil, da dr. Ravnihar še slišati noče, kadar se govori o ljubljanskem županu in da je škandal, da dr. Ravnihar v svoji lastnosti kot starosta „Sokolske zveze“ demonstrira moža, ki je bil mnogo let starosta ljubljanskega „Sokola“ in je njega častni član. V sinočnem „Slov. Narodu“ je dr. Ravnihar vse te trditve „Narodove“ v posebnem popravku pribil kot čisto navadno laž. In kaj drugega tudi biti ne more, kajti kdor pozna dra. Ravniharja, ta ve, da mu že nekako prirojen takt ne pripušča, da bi vprizoril tako demonstracijo. Popolnoma pravilno poudarja dr. Ravnihar v svojem popravku, da bi bila popisana demonstracija v prvi vrsti skrajno žaljiva za taborskega župana samega. Kak zmisel naj bi tudi imela taka demonstracija zlasti na neslovenskih tleh? Ne bila bi samo navadna demonstracija, ampak naravnost neumnost. Kako bi se tako preprosto obnašanje, ki ga poznajo pač le Narodovi politiki, vjemalo z dejstvom, da je dr. Ravnihar — kakor pravi v popravku v „Narodu“ — v Pragi kot starosta „Zveze“ napravil ljubljanskemu županu poset ter pri njem pustil svojo posetnico, ker župana ni dobil doma. Lahko konstatujemo s svoje strani, da dr. Ravnihar nikdar ni zlorabljal svojega stališča kot starosta „Zveze“ v prid naši stranki in da je vedno postopal vseskozi korektno; da, celo pripuščal ni, da bi se sempatija priobčila kaka več v našem glasilu, samo da ne bi izgledalo kakor da je zvezno predsedstvo v kaki bodisi oficijelni bodisi neoficijelni zvezi z nami. Vsakemu poštenemu človeku bo torej zadoščal dr. Ravniharjev popravek v „Slov. Narodu“ in dvomit o resničnosti dr. Ravniharjevih besedij zamorejo le tako koruptni ljudje kakor se zbirajo okoli „Slov. Naroda“. Zakaj vse, kar prideva „Slov. Narod“ dr. Ravniharjevemu popravku je izliv neke onemogle jeze, češ z resnico mu sicer ne moremo blizu, pa dajmo z natolcevanjem in z lažmi; to se je pri „Narodu“ že večkrat in še glede bolj „imenitnih“ mož kakor je dr. Ravnihar — tudi glede župana Hribarja — izkazalo kot aprobatno sredstvo. Saj namen je prozren! Ravno slovensko Sokolstvo pa, ki je „Slov. Narod“ drži za tako silno naivno in ki je edino brigajo te zadeve, nikakor pa ne političkih listov, bo vedelo pravilno oceniti podlo pisavo Narodovo. Na druge infamije, ki jih je „Slov. Narod“ nagromadil v svojem članku glede dra. Ravniharja, dra. Stojca in naše stranke, se nam ne zdi vredno odgovarjati, kati drugače bi se gospodje krog „Slov. Naroda“ še utegnili domišljevat, da nas more kak Malovrh razžaliti.

— „Slovenski Narod“ all „nepoštenost nad vse“.

„Slov. Nar.“ od 15. t. m. priobčuje popravek s pripombo: „Iz Učiteljske tiskarne smo dobili tole pismo: V Ljubljani dne 11. julija 1907. Slavno uredništvo! S pozivom na § 19. zak. od 17. dec. 1862 št. 6 drž. zak. prosimo, da v prvi prihodnji številki svojega lista priobčite po zakonitem predpisu popravek: Ni res, da „mladi“, dr. Ravnihar in tovariši svoj tednik „Učiteljski tiskarni“ dolžni ostajajo; res pa je, da niso „Učiteljski tiskarni“ prav nič na dolgu, ker so vse tednik „Novo Dobo“ zadevajoče račune redno in brez vsake zamude poplačali. Z odličnim spoštovanjem L. Jelenc, t. č. predsednik. — Op. ured.: Uvažujemo popolnoma uslugo, ki jo je na troške resnice „Učiteljska tiskarna“ izkazala s tem „popravkom“ „Novi Dobi“, a na stvari to nič ne izpreminja. Dokler bodo gospodje, ki morajo poznati razmere v „Učiteljski tiskarni“ javno vzdihovali, da ima „Nova Doba“ 150 naročnikov in da od nje ni dobiti denarja, do tedaj nas cenjeni popravki ne bodo prepričali o nasprotnem.“ — K tej notici pripomnimo, naj si gori omenjeni list nepoštenjak prihrani nadaljne popravke tičoč se laži o našem listu. Za občinstvo je pač najboljši popravek, ki vsakemu brez dvoma razkrije neresnico tega pisanja, „Narodova“ zloglasna firma sama.

— Nemški profesorji in dopusti. Iz letnih poročil ljubljanskih srednjih šol posnemamo, da je v Ljubljani 18 nemških profesorjev. Med temi so imeli v preteklem šolskem letu dopust: Profesor Gartenauer iz prve tukajšnje državne gimnazije celo leto popoln dopust zaradi bolezni. Profesor Belar na realki drugi tečaj popoln dopust zaradi „znanstvenega“ dela. Profesorju Binderju je bila učna obveznost za celo leto znižana na 6 tedenskih ur zaradi vodstva nemškega privatnega ženskega učiteljskega. Profesorju Mandlu na realki je bila učna obveznost znižana za celo leto na 9 tedenskih ur za spisanje neke knjige. Torej je četrtina nemških profesorjev v Ljubljani imela dopust! Nemški profesorji dobijo dopust za spisanje knjig in za vodstvo nepotrebne nemškega zavoda Nemške gospodične imajo priliko za študije na državnem in na privatnem učiteljskem uršulink, tako da je Binderjev nemški zavod v slovenski deželi potreben kakor peto kolo na vozu. Slovenskim profesorjem pa se stavijo skoro nepremagljive zapreke pri dopustu za spisanje prepotrebnih učnih knjig za slovenske srednje šole. In vendar je spisanje nemške učne knjige mnogo lažje. Pisatelj se lahko ves čas pri pouku vadi in takorekoč skuša praktično porabnost svojega dela. Slovenski profesorji pa morajo spisati nekaj popolnoma novega; malokteri je imel že priliko poučevati v slovenskem jeziku in še to le v nižjih razredih, knjigo pa bi naj spisal za višje razrede. To je veliko težavnejše delo, zato zaslužijo pisatelji slovenskih učnih knjig tem večje olajšave in dopuste v šoli. Če bi se slovenskim profesorjem merilo po isti meri kakor nemškim, če bi četrtina slovenskih profesorjev imela dopust, prepričani smo, da bi imeli v enem letu vse potrebne učne knjige. Slovenski profesorji, pisatelji slovenskih učnih knjig! Šolske oblasti, ki dovolijo dopust četrtini ljublj. nemških profesorjev, morajo ustrečiti tudi vašim upravičenim prošnjam!

— K aferi Levec-Proft se nam poroča, da odklanjajo nekateri udje „Slovenske Matice“ pristopiti k društvu, dokler je predsednik mož, ki je tako nečastno omadeževal vso svojo preteklost in izdal slovensko stvar o znanem glasovanju v deželnem šolskem svetu. Nam se zares čudno zdi, da niti predsednik Levec, niti Matičin odbor nista klub večkratnemu pozivu zavzela edino mogočega izhoda iz te koruptne, za Slovence sramotne afere: Na čelu prvega našega kulturnega zavoda ne more stati narodno nezanesljiv, še manj pa narodno omadeževan predsednik. Tu ne pomaga noben izgovor, da se je predsednik Levec moral vdati kot uradnik. Prvič ne priznamo, in ne moremo priznati tistega „morati“, ker drugače ne rabimo deželnega šolskega sveta, ampak Schwarz in Kaltenecker naj bosta najvišja šolska oblast v Kranjski deželi, bomo vsaj imeli dva očitna nasprotnika. Drugič je afera, če se je res izvršil pritisk s strani deželnega predsednika, ena izmed tistih koruptnih zadev, ki se v zadnjem času tako množe, in ki vsakako spadajo pred sodnijo, kajti lepšega slučaja izsiljevanja v smislu kazenskega zakona ne moremo dobiti. Tretjič pa je jasno, da rabi od vseh strani zatiran slovenski narod za voditelje zavodov, katere si je sam s svojimi žulji sezidal, odločnih slovenskih mož — in ne uradnikov. Niti nadzornik Levec, niti Matičin odbor nimata torej nobene izbire, in žalostno je za oba, da ne storita in da še nista storila edino mogočega koraka. Gorje pa, če se bo odbor skrnil zopet za kako formalnost in za kako taktiko ter ozire. Potem ne bo preostajalo družega, kot da govore člani „Slovenske Matice“. Za trdno se nadejamo, da odbor ne bo hotel škodovati društvu, tudi od nadzornika Levca pričakujemo, da bo vedel sam, da v „Maticem“ odbor ne spada več. Kakor vsem, tako je tudi tukaj naše stališče: Proč z mlakostjo, proč z oziri, narodna korist, čast in ponos nad vse!

— **Ravnatelj za I. državno gimnazijo** se ni imenovan. Ministrstvo je vrnilo akte deželniemu šolskemu svetu s pripombo, naj postavi kakega drugega kandidata na drugo mesto v ternu, ker je Proft odstopil. Prišlo bo torej zopet do glasovanja. Strašno za naše uzornarodnjake!

— **Služba primarija na internem oddelku** deželne bolnišnice v Ljubljani je razpisana. Dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški je odstopil. Deželni odbor je v svoji znani skrbi za slovenski naraščaj gotovo že davnej podpiral kakega nadarjenega Slovenca v svrhu popolne klinične izobrazbe za notranje bolezni. Zato nas bo sedaj sigurno presenetil s kakim svojim varovancem iz te ali one znamenite klinike, s kakim že izkušenim, za voditelja tako velikega oddelka usposobljenim zdravnikom. Ni nas treba biti torej strah, da bi ne dobili vrednega naslednika odhajajočega primarija. Za blagor bolnikov in za gojitev vede je naš deželni odbor vnet; v vsem svojem delovanju in nehanju gleda do brodelnih zavodov drugega nima pred očmi!

— **Hribar, župan ljubljanski** popravil in opral je v seji občinskega sveta dne 15. t. m. toliko liberalnih grehov, kar se jih je v naglici dalo, potem se pa zopet odpeljal na Dunaj, da bi ga predolgo ne pogrešali. Na celem programu nas zanimata samo dve točki. Prva je sledeča: „Pri čitanju in odobrenju zapisnika zadnje seje naznanja župan, da umakne svoj dopis, s katerim je nameraval razveljaviti drugi del sklepa občinskega sveta z dne 24. junija 1907 tičočega se pritrditve deželnega odbora o vpeljavi samoslovenskih uličnih napisov.“ Če bi se to razveljavljenje izvršilo, bi postal to gotovo slučaj, v katerem bi zahteval župan Hribar od svojih volilcev, naj ne vprašajo zakaj se je to zgodilo in naj mu tudi nadalje kar slepo zaupajo. Druga točka pa je bila sledeča županova izjava: „Vzpričo netočnim časnikarskim poročilom o zadnji seji občinskega sveta, zdi se mi potrebno konstatovanje, da je bil občinski svet, — kar dokazuje sejni zapisnik — glede meritoričnega protesta v zadevi Proft v resnici soglasen in da se je nekod v javnosti napačno razumevalo in tolmačilo postopanje nekaterih gg občinskih svetnikov. zlasti pa tovarišev Šubica in dr. Trillerja, katerima vsled tega tudi klub občinskih svetnikov ni imel ničesar očitati.“ Za vraga! Da ni prišel poprej nikdo na to krivico, ki se je delala našim prvakom. Zdaj šele vidimo, da smo zadeli v črno, ko smo si izbrali to poosobljeno bistroumno županom in državnim poslancem. Dr. Trillerja in Šubica pa prosimo, naj nam ne zamerita!

— **Vprašanje na c. kr. upravo državnih železnic.** Povodom št. Jakobske slavnosti, dogodila sta se dva slučaja, ki jasno kažeta, da nemška zagrizenost sega tudi v uradovanje c. kr. železniških uslužbencev. 1. Voz v katerem so se vozili sami Slovenci dopoldne iz Jesenic v Področico na slavnost bil je na poti skozi predor nerazsvetljen. 2. Voz II. razreda, ki je bil v Področici poleg mnogih voz III. razreda priklopljen vlaku ob 8 26 zvečer zaradi množice vstopivših potnikov Slovencev bil je kljub temi in kljub predoru na celi poti do Jesenic nerazsvetljen. Časa ni primanjkovalo, ker so bili potniki zbrani že dolgo pred odhodom vlaka, opetovano opozarjanje na nedostatek, dokler je vlak še stal, ni imelo vspeha. Ker se bodo taki veliki izleti za naprej še jako pogosto prirejali v te kraje, vprašamo c. kr. upravo državne železnice: 1. Ali hoče ta dva slučaja očitno protislovenske demonstracije od strani uslužbencev natanko preiskati in krivce primerno kaznovati? 2. Ali hoče na-tavljati na tej progji po večini uradnike slovenske narodnosti, kot edino garancijo, da se taki slučaji ne bodo ponavljali? Če tega c. kr. uprava ne stori, se bo prihodnjtj zgodilo, da bodo zagrizeni nemški uslužbenci posadili v nerazsvetljen voz še kak-ga najetega nemškega tolovaja, da izvršuje nemoteno svoj posel v škodo Slovencev.

— **C. kr. orožniki kot nemški izzivalci.** Na kolodvoru v Področici je gostilničar zagriz-n Nemeec. Kot tak ne dovoli uslužbencem izpregovoriti slovenske besede. Potniki so po večini Slovenci, zato bi morala železniška uprava sploh skrbeti, da bi se napravilo konec tem žaljivim razmeram. Na večer slavnosti bilo je zbranih več sto Slovencev na kolodvoru, mnogo jih je obi-kalo restavracijo. Nekdo od slovenskih gostov hoče poravnati svoj račun; natak, ki noče razumeti slovenščine, se brani vzeti denar od slovensko govoreč-ga gosta. Gost govori slovenski, natakar vedno le nemški. Komaj čujeta ta pogovor orožnika, ki sta se z vidno razburjenostjo popoluoma po nepotrebem ostantativno prerivala skozi čakajočo množico Slovencev, že planet na omenjenega gosta, in eden od njih se zadere nad njim: Hier müssen Sie deutsch reden! (Tukaj morate govoriti nemški!) Nadaljni razvoj nastopa je pri stvari brezpomemben, Slovenec preprečil je s svojim mirnim nastopom vse nakane združenih

hajlovcev in orožnikov. — Pripomnimo: V slovenskem kraju na postaji ki ima dvojezičen napis in ob navzočnosti velikanske po narodni slavnosti zbrane slovenske množice je vsaka nemška beseda izzivanje. (Pomislimo, kaj bi Nemci storili v podobnem slučaju.) Skrajno izzivanje je pa to, če kdo zahteva od Slovencev tisti množici, naj pri taki priliki govori nemški. Naravnost nečuvena predrznost je pa, če izhajata zahteva v podobi ukaza, iz ust orožnika! Daleč smo prišli! Z nasajenimi bajonetami in nabasano puško v orožniški uniformi nam vsiljujejo v popolnoma slovenskih krajih nemščino! Pozor poslanci, to naj bo zadnji tak slučaj!

— **Namesto brzojavk poštne nakaznice.** Veliki skupščini „družbe sv. Cirila in Metoda“ pošiljajo vsako leto mnogi rodoljubi, ki se skupščine ne morejo udeležiti, brzojavne pozdrave in voščila. To je za družbo jako častno a praktično ni. Podpisano vodstvo nasvetuje namesto dragih brzojavk ceneje poštne nakaznice. Svota, ki bi se morala plačati za brzojavko, naj se rajši nakaže družbi. Kaka častitka se lahko napiše tudi na nakaznico, ki naj se dan poprej odpošlje na naslov gospoda župnika Ivana Pibra v Bohinjski Bistrici. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

— **„Das interessante Blatt“** najdeš po vseh kavarnah, po vseh večjih gostilnah. V tem časopisu ne najdemo nobene vrstice, nobene slike, sploh nič o sokolskem zletu praškem. Če pa kak „Schützenverein“ na Zg. Avstrijskem razvije prapor, je pa kar nabasan z ilustracijami. Odgovor na tako bagateliziranje: proč s takim časopisom!

— **Dvoje smrtnih nesreč.** Posestnik Josip Dolinar iz Kozarjev v ljubljanski okolici je peljal s svojim hlapcem Jakobom Kozamernikom in neko dninarico 5. t. m. steljo iz gozda. Ker je bila pot zelo slaba, sta morala Dolinar in Kozamernik voz na eni strani podpirati. Vendar se je voz vzlic temu prevrnil in tako nesrečno pokopal pod seboj Kozamernika, da je dne 6. t. m. v ljubljanski bolnici umrl. — Dne 7. t. m. so našli „na Golem“ pri Čadrezah na Dolenjskem 28 letnega posestnikovega sina Frana Fabjančiča iz Sp. Mahoroveca nezavestnega pod prevrnjenim vozom, v katerega je bila vprežena kobila. Ko so voz vzdignili, je Fabjančič še enkrat zdihnil in potem umrl. Fabjančič se je v Hudenju pri Skocijanu precej napil in najbrž na vozu zaspal, tako da ga je kobila zavozila v jarek, kjer se je voz prevrnil in pobil Fabjančiča.

— **Ne izseljujte se v Argentinijo,** ker se jih zadnje leto tje toliko izselilo, da se le težko dobi kaj zaslужka. Delavcem na polju in dninarjem primanjkuje vedno bolj dela, zato je odločno odsvetovati izseljevanje v Argentinijo onim, ki nimajo vsaj toliko denarja, da bi si kupili nekoliko posestva, ker jim je mogoče izhajati. Od rokodelcev dobe dela k večjemu še kovači, tesarji, zidarji in sploh oni, kojih obrt je v zvezi s kmetijstvom. Nikar tedaj v Argentinijo!

— **Konj je udaril** dne 9. t. m. 18 letnega sina posestnika Franca Kneza iz Velikega Zirnika, občine št. Rupert, s tako silo v trebuh, da je umrl v bolnici v Novem mestu, kamor so ga prepeljali.

— **Toča na Trški gori pri Novem mestu.** Dne 7. t. m. popoldne je toča mnogo vinogradov popolnoma uničila. Tudi 9. t. m. je zopet med dežjem toča padla. Debela je bila kakor veliki orehi. Ljudje pravijo, da je toča mnogo vinogradov „gladko“ pobila; „kar gladko“, to je ljudski izraz. Malo poprej na zeleno cepljene trte so tudi popoluoma uničene. Poškodovani so vinogradi ne le za to leto, ampak tudi za prihodnje. Marsikateri vinogradnik bi bil pridela 150 veder vina, zdaj bo pa komaj 10 veder; drugi zopet 60 veder in sedaj pol vedra itd., in vinograd, majhna njivica in hišica je velikokrat edino premoženje mnogoštevilne in še zadolžene rodovine; lahko si potem mislimo, kako je takim ubogim ljudem pri sre. Treba bo zopet streljati, in sicer iz več postaj; veliko vesčakov in meteorologov je za streljanje, tudi Amerikanci še vedno streljajo proti toči.

— **Prva pomoč po toči prizadetim vinogradnikom novomeškega okraja.** Kakor že znano, je toča pretečeni teden razne vinograde v novomeškem okraju tako stolkla, da bodo nekateri vinogradniki ob ves vinski pridelek in, če ne bodo sedaj s potolčenimi trtami pravilno ravnali, bo še prihodnje slabo za rod. Predvsem se morajo sedaj take trte dobro poškopiti, ker drugače jih peronospera močno napade. Ker pa mnogi vinogradniki nimajo potrebnih denarnih sredstev niti za galico, je deželni odbor kranjski dovolil iz lastnega nagiba znatno vsoto za nakup modre galice v svrhu brezplačne razdelitve med revne vinogradnike prizadetih občin novomeškega okraja. Ta navidezno mala pomoč prinese vinogradnikom na tisoče in tisoče kron koristi.

— **Na Brezicah** je izpraznjeno mesto okrožnega zdravnika. Bati se je, da ne pride na to mesto Nemeec, zato svetujemo mladim slovenskim zdravnikom, naj se pobrigajo za izvanredno dobro mesto.

— **Ogenj.** V Kržišču je pogorela dne 10. t. m. posestniku Francu Šišku hiša, šupa in pod, ena krava in enajst prašičev, in njegovi sosedi Uršuli Strajner hiša. Šiška ima škode 8000 K, zavarovalnina znaša pa le 1200 K; Uršula Strajner, ki ni bila zavarovana, ima 600 kron škode. Zanetil je seveda otrok štiriletni sin Šiškov.

— **Alkohol.** V Rušah pri Mariboru je žalostno končal mizarski pomočnik Vendelin Pišek. Pijan je kolovratil ponoči domov, pri tem pa padel v 5 metrov globok prepad in z glavo butnil na oster kamen, da je obležal nezavesten in da je kmalu nato umrl.

— **Vihar na Dunaju.** Zadnje nedeljo bil je na Dunaju tak vihar z dežjem, kakor se ga ne spominjajo najstarejši ljudje. Ze zjutraj na vse zgodaj je jel liti dež kakor iz škafa in nastal je vihar, da je ruval drevesa iz tal. Na Ringu je vihar podrl in izruval več drevce. Lomil je dežnike in vzel nebroj klobukov. Škoda je ogromna. Barometer je padel tako globoko, kakor še ne od leta 1775. Opolnoči je jel razsajati grozovit orkan, kateremu je sledil silen dež, ki ni ponehal do noči.

— **Slovenka gđna. Milica Slejko,** hčerka sodnega sluga v Tolminu gosp. J. Slejko je imenovana za učiteljico na c. kr. dvornem ateljeju za umetno vezenje na Dunaju. Izučila se je na dunajski šoli za umetno vezenje ter napravila vse te izpite z odliko. Ona je menda prvo slovensko dekle, ki se je povzpelo z izvanredno nadarjenostjo in vztrajno pridnostjo do častne službe učiteljice na imenovanem dvornem zavodu. Naše iskrene častitke vrli Slovenki!

— **Za slovensko poroto v Trstu** so vložili v poslanski zbornici na Dunaju interpelacijo poslanci dr. Bybař, Mandič, Spinčič, Štrekelj in tovariši. Pred deželnim sodiščem v Trstu se vrše porotne obravnave izključno v laškem jeziku in napram slovanskim obtožencem le s pomočjo tolmača, kar je dopustno le v slučaju, če toženci in priče niso večti sodnemu jeziku. Sodni jezik pa je pri tržaskih sodiščih vedno tudi slovenski in hrvatski, česar ne dokazuje samo razpravljanje pred civilnimi sodišči, temveč tudi okolnost, da so ustanovljeni pri tržaskih sodiščih posebni slovenski oddelki. Nezanosljivost razprave s pomočjo tolmačev je uvidel v tem slučaju kasacijsko sodišče, ki je obsodbo — ki se je glasila na smrt — razveljavilo in odredilo novo razpravo pred goriško poroto, katere pa obtoženec ni mogel pričakati ter se obesil. Interpelacija se glasi: 1. Je-li njegovi ekscelenci g. ministru za pravosodje in njegovi ekscelenci ministru za notranje stvari znano gori opisano postopanje o sestavljanju imenika porotnikov v območju deželnega sodišča tržaskega; 2. ali sta voljna ukreniti potrebno, da se bo v bodoče na sestavljanja imenika porotnikov brez izjeme zahtevalo tudi poznavanje slovanskega jezika?

— **Goriške novice.** 56 letni gluhi Jurij Vidmar iz Otlice je oskrnil v gozdu svojo 12 letno nečakinjo ib bil obsojen od goriškega okr. sodišča na 9 mesecev težke ječe z jednim postom in trdim ležiščem vsak mesec. — Radi javnega nasilstva je bil obsojen Anton Lisjak iz Koritnice na 3 mesece ječe z jednim postom in trdim ležiščem vsak mesec, ker je oviral tolminskega sodnega slugo, ko je hotel prodati potom javne dražbe neka drva v gozdu njegove žene.

— **O zanesljivosti puljskih redarjev** piše karakterično „Polaer Tagblatt“: Pred nekoliko dnevi je več pobalinov vrglo v neko gostilno več kupic, katere k sreči niso nikogar poškodovale. Gostilničarka je naznanila zlikovce redarjem, ki so jih zabeležili. Kratko na to so bili ti redarji v najboljši zabavi z dotičnimi zlikovci ter so jemali celo od njih cigarete. O kaki ovadbi seveda ni bilo govora. Žalostno toda resnično. — Še en slučaj famoznega postopanja puljskih redarjev se mora zabeležiti. Te dni je nahrulil neki redar neko dvojico, ki je govorila hrvatski, da naj govori laško, ker se sme v Pulju samo laško govoriti. Neki orožnik, ki je šel slučajno mimo, pa je slišal to nesramno izzivanje redarjevo in ga ovadil na pristojno mesto. Tem vzor-redarjem pa je določil mestni upravni odbor 1500 K nagrade! Evviva!

— **Laška podivjanost.** V Mlinskem pri Kobaridu je v nedeljo udaril neki domobranec v pijanosti brez povoda 15 letnega dečka s sabljo po glavi ter ga nevarno ranil. Vojak je Lah s Tirolskega in so ga odpeljali v zapor v Čelovec.

Širite in naročajte povsodi „Novo Dobo“! — Zahtevajte list po vseh gostilnah in kavarnah!

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!